

Škola komunity. „Prostor, kde se můžeme nechat potkat Kristem“

Poznámky z úvodu Davida Prosperiho ke společné práci na knize *Původ křesťanského nároku* dona Giussaniho pro regionální diakonii CL v Lombardii, Milán, 2. prosince 2025 (text a video)

04.12.2025

Chceme představit novou práci školy komunity na téma *Původ křesťanského nároku*. Je tedy vhodné – vycházejíce z tohoto našeho setkání – uvést důvody této práce, protože nikdy nesmíme brát jako samozřejmost to, co děláme nebo proč to děláme. Je tedy třeba, abychom si také pomohli pochopit, co má nový text společného s cestou, kterou kráčíme. Proto bych chtěl začít tím, že jej spojím se vším, co jsme dosud udělali, počínaje zahajovacím dnem.

V té době jsme vycházeli z toho, co nám řekl papež Lev XIV.: „Kristus [...] nás přitahuje k sobě a tak nás také spojuje mezi sebou.“¹ Jsme tu dnes právě proto, že tuto přitažlivost uznáváme jako to nejoprávněnější, co se nám kdy přihodilo. Účelem školy komunity je tedy chránit a rozvíjet komunitu jako výraz společenství, které ji vytváří, tedy místo, kde nás Kristus oslovil a přivolal k sobě.

V každém z nás je stejné očekávání, které Giussani popisuje v knize *L'incontro che accende la speranza /Setkání, které rozžihá naději/*, když mluví o vodě, která odráží oblohu: touha po větším životě, touha stát se naplněnými muži a ženami. A když se tak nestane – jak dobře víme – stáváme se neklidnými, netrpělivými, netolerantními: jsou chvíle v životě, kdy se vše zdá být v klidu, jako stojatá voda v bažině.² Komunita je místem, kde opět teče voda, kde se křesťanství stává vědomě prožívanou skutečností a vytváří tak nový subjekt. Na škole komunity je pozorována, přijímána, provokována, doprovázena naše lidskost; zde nám Kristus znovu říká: „Pojď se mnou“ a mění náš způsob, jakým se díváme na svět, jak soudíme, jak jednáme. Kristus „nový počátek poznání a jednání“, jak jsme si řekli na zahajovacím dnu.³

Text *Původ křesťanského nároku*, na kterém budeme pracovat po celý tento rok, je v tomto ohledu velmi nápomocný, protože nám umožňuje vcítit se do těch, kteří jako první potkali Krista: Jana, Ondřeje, Petra, Samaritánky, Zachea, Matouše (jak můžeme slyšet v posledním podcastu „*E voi chi dite che io sia?*“), Giussani nás provází při objevování převratu v metodě, který – jak říká v úvodu knihy – „znamená přechod od náboženského smyslu k víře: již se nejedná o hledání plně neznámých, ale o překvapení skutečnosti, která se stala v dějinách lidstva“.⁴ To je důležité: jde o skutečný převrat v metodě, a je třeba to hned pochopit.

Cesta apoštolů je také naší cestou, to znamená, že se může stát současnou. V předmluvě k vydání z roku 2001 začíná don Giussani komentářem ke sborům z díla *Skála* od T. S. Eliota: „Takto bylo křesťanské poselství předáváno z tradice až do dnešních dnů. Mým záměrem je připomenout hlubokou rozumnost Eliotova tvrzení a křesťanského poselství tak, jak bylo původně vyjádřeno.“⁵ Křesťanské poselství je tedy živou vzpomínkou na událost, která se stala, na setkání, které i nadále osvětluje cestu člověka.

Kritériem, které řídí naši práci při věrném sledování kapitol této knihy (což samozřejmě předpokládá seriózní práci s textem), je poslušnost autentické tradici církve v její celistvosti, jak dokumentuje sám don Giussani v *Úvodu*, z něhož vyplývá, že jeho záměrem je ukázat, jak lze vědomě a rozumně přijmout křesťanství a nechat se provokovat k zamyšlení nad skutečnou zkušeností.

Původ křesťanského nároku chce ukázat, odkud pochází víra apoštolů a zda je možná i pro nás, zda v nás vyvolává změnu. Don Giussani nám ukazuje, jak apoštolská víra vychází z lidské a překvapivé souvislosti mezi „událostí člověka Ježíše z Nazareta“⁶ a strukturálními potřebami jejich lidství, které jsme prohloubili prací na knize *Náboženský smysl* (zde vidíme, jak je vše součástí jedné cesty!).

¹ Srov. Lev XIV, *Projev k moderátorům sdružení věřících, církevních hnutí a nových společenství*, 6. června 2025.

² Srov. L. Giussani, *L'incontro che accende la speranza*, LEV, Città del Vaticano 2025, str. 28.

³ F. Cassese – D. Prospero, «Cristo, nuovo principio di conoscenza e di azione», suppl. *Tracce*, 9/2025.

⁴ L. Giussani, *All'origine della pretesa cristiana*, Bur, Milano 2025, str. VI.

⁵ *Ibidem*, p. V.

⁶ *Ibidem*, p. VI.

Důkaz této shody otevírá otázku o její identitě a činí rozumným ji následovat. I pro nás dnes růst víry nepochází z logických nebo filozofických úvah, ale ze střetu s lidstvím, v němž se zpřítomňuje pravda. Je to právě změna metody od náboženského smyslu k víře.

Celá náboženská historie lidstva byla snahou – jistě velkou, ale nedostatečnou, jak několikrát řekl don Giussani – představit si vztah k tomuto Tajemství, Tajemství, které tvoří všechny věci. Náboženství vznikají právě z tohoto impulsu, který je rozumný (rozum je k tomu stvořen!), ale stále vystavený riziku, že Tajemství zredukuje na svou vlastní míru, na míru člověka. Ale pokud Tajemství převzalo iniciativu a zjevilo se v dějinách, pak se vše mění: středem již není naše iniciativa, lidská konstrukce, nýbrž svoboda, která uznává nebo odmítá událost, která se stala, ale zároveň můžeme říci, že je to událost přítomná.

V dopise zasláném fraternitě na začátku adventu 1988 (nyní znovu zveřejněném na *cz.clonline.org*) don Giussani zdůrazňoval, že „Tajemství se ‚vepsalo do lidské tváře‘. V tom spočívá veškerý údiv, čest a odpovědnost naší víry“.⁷

Tajemství vstoupilo do dějin pokorně, bez fanfár. Ti, kdo se s ním setkali, prožili rozhodující okamžik svého života a lidských dějin. Odtud je třeba začít znovu.

***

Nyní bych se s vámi rád podělil o to, co jsem za všechna ta léta zažil na škole komunity.

Za prvé, to nejdůležitější a také nejvíce osvobozující: „porozumění“ není naše dílo, je to milost, je to plod milosti (čím dál tím více si to uvědomuji). Proto můžeme mít důvěru v tuto cestu, i když není vše jasné. Můžeme neustále prosit – ptát se, je rozumné neustále prosit. Celá historie spásy ukazuje, že Bůh jedná v dějinách takto: to, co začne, dovede v čase k dovršení. Proto nesmíme nikdy přestat prosit, a prosit znamená především zůstat věrný cestě, jinak to není pravá otázka. Vybavují se mi slova tehdejšího kardinála Ratzingera, která často opakoval don Giussani: „Nechápej, abys konal, ale zůstaň, abys pochopil.“⁸ Škola komunity je přesně tímto „zůstat“, tímto „zůstat, abys pochopil“, aby v nás milost mohla působit, až pochopíme smysl všeho; je to tedy prostor, kde se necháme oslovit Kristem. Neměříme tedy výsledek: pokud žijeme školu komunity jako cestu, už to samo o sobě začíná přinášet změnu.

Na druhou stranu, toto „zůstat“ nemůže opomenout metodu, kterou nás Giussani naučil a která je právě metodou „školy“: škola komunity. Je tedy rozhodující, aby v příspěvcích vynikla osobní práce porovnávání s textem, což samozřejmě znamená, že je třeba na textu pracovat, což je pro každého z nás výhodné, pokud opravdu chceme lépe poznat, kým byl Ježíš. Do této práce se totiž nezapojuje pouze naše intelektuální schopnosti nebo logika, ale celá naše osoba; pokud se však omezíme pouze na srovnávání názorů, stane se to neplodným momentem, který nás také činí neplodnými. Každý se účastní školy komunity tam, kde mu v této práci nejvíce pomáhají, ale s jednou výhradou: don Giussani říkal, že „kritériem pro vytvoření skupin školy komunity není sympatie, která nás nechává v klidu [mohli bychom říci: není to spřízněnost, citlivost]; je to naopak: je třeba zakládat školy komunity, kde je zpochybňován běžný způsob života“⁹, tj. kde může dojít ke skutečnému proměnění, kde se mohu změnit.

Podmínkou je, že je tam někdo, koho lze následovat: někdo, kdo vede, koriguje, doprovází a ukazuje na tváře a místa, která se změnila setkáním s Kristem. Následovat samozřejmě neznámá vzdát se své osobnosti, jak jsme již mnohokrát řekli, ale naopak stát se hlouběji sebou samým. Tak se člověk stává skutečně kreativním a tak vzniká lid. Na zahajovacím dnu jsme řekli: pravá kreativita, která je vždy nová, pramení z přináležení, a ne z pouhého opakování sebe sama.

⁷ L. Giussani, *Dopis fraternitě Comunione e Liberazione*, 21. listopadu 1988, in Id., *L'opera del movimento. La Fraternità di Comunione e Liberazione*, San Paolo, Cinisello Balsamo (MI) 2004, str. 256.

⁸ Formulace uvedena in L. Giussani, „Scuola di comunità“, *CL-Litterae Communione*, n. 10/1990, str. 8; srov. J. Ratzinger, *Introduzione al cristianesimo*, Queriniana, Brescia 2005, str. 62-67.

⁹ L. Giussani, „Scuola di comunità“, op. cit., str. 8.

Zároveň musí být ten, kdo vede, první, kdo se nechá provokovat textem. Jeho práce je semínkem, jehož plody nelze naplánovat, ale pokud neudělá osobní práci, skončí tím, že se bude zabývat pouze řízením gesta, události a bude nacházet uspokojení nebo neuspokojení v úspěchu samotného gesta.

Z výše uvedených důvodů nemůžeme školu komunity považovat za volitelný nástroj, ale za první místo, kde lze prohloubit živý vztah s Kristem, a to v rámci společenství v povolání, kde k tomuto setkání došlo. Mimochodem, nové stanovy to výslovně uvádějí.¹⁰ A tak se toto společenství stává „posvátným“, místem, kde se vyjasňuje naše odpovědnost před světem.

Celá cesta uplynulého roku nám to jasně ukázala: novost nevzniká z individuálního úsilí dělat něco nového, ale z přináležení. Nikdo neroste sám. Nikdo nehodnotí sám. Nikdo nemůže být misionářem sám. Giussani to řekl velmi jasně: „*Patříme Jemu*, proto patříme také nástroji, kterým nás oslovuje, tedy společenství.“¹¹

Proto vám dnes říkám s veškerou naléhavostí a vděčností, kterou nosím v srdci, na této cestě, kterou společně jdeme: vydejme se na cestu beze strachu, bez nároků, ale také bez míry, bez toho, abychom se poměřovali. Dovolme, aby nás Kristus překvapil, obrátil, sjednotil... a tedy poslal! Dovolme, aby se naše společenství stalo pro nás všechny místem našeho neustálého znovuzrození. V dopise k adventu 1988 don Giussani dále připomíná: „Naše jednota nás k ničemu nezavazuje, není povinností: je jednoduše *metodou*, aby Kristova *láska* byla jednodušší, jistější, horoucnější, celistvá a neustálá.“ Následujme společně tuto metodu, pro kterou je škola komunity důvěryhodným nástrojem, cestou vyznačenou tím, kdo měl tak rád náš život, že vynaložil celou svoji existenci na to, abychom mohli i my zakusit plnost významu a chuť života, které byly dány jemu. A tak uvidíme, jak se před našima očima děje to, co po čem všichni toužíme: nový život, živé společenství mezi námi a tedy misionářský lid. To je to, co očekává celý svět.

Dovolím si vás tedy požádat s velkou důvěrou: začněme tuto cestu společně.

A Pán udělá všechno.

¹⁰ Srov. *Stanovy Fraternity Comunione e Liberazione* (2025), odstavec 4.2.

¹¹ L. Giussani, *L'incontro che accende la speranza*, op. cit., str. 71.